

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Мал ажылыңче болгаш малчыннарның кижизидилгезинче сагыш салыр

(Улуг-Хем районунун партия конференциясындан)

Улуг-Хем районунун кеде ажал-агымдыг ажил-ишчери бо чыла куртуңе тара дужаарынын болгаш садарынын планын облас-тын еске районнарын мурун доос-кан. Кургунге дүз, сут дужаарынын планнарын сентябрь 20-ге күсүттө-көн. Мал чекери четтери-биле белгелеттинген. Районну ажал-агым, культуру туртуушунуну шак кыдыг еске-даа чедикшиинери районнун чоокта чаа болуп өрткөн партия конференциядан демгелден.

Конференцияда келген делегаттар ажал-агымды партия ууртууланын практикасында четтестерин ууртаарыңче улуг күчтөөнүн салган. Илалтын мал ажылыны ууртууга, малчыннар-биле ажал киживей турарын делегаттар шыңгы шүүмчүлөн турганнар.

Хавдан еске малларын чүтүр айы-биле баш санын өстүрүрү планнун күсүттөөн. Ол боза малдын ажалгазын болгаш азыра-лын багыт тургусканын, мал ажылынын кадрларын өскүшүлүрү албанын, малчыннар ортуунга политикаг киживейтиги эки-жөөнүнүн түнелдине болган деп конференция айттык.

Район инектин баш санын өстүрүрү планын күсүттөүрү 93,5 хуу, хойнуу—95, «шкунуу»—76-ла хуу күсүттөкөн. Чыгымды баш санын база-ла чогуур өздө чок болган. Төртүр кыс малдарын баш санын өстүрүрү планын мурун муракта-ла чедир күсүттөгөн. «Элунг-Хем» колхозун баштаар чери (заргазы өш Сагаак) төртүр инектерин бары-ла ден кезин салыпкан. Малдын баш санын өстүрүрү күтуе планында районда 618 инек, 4007 хой четпес, иччарга 913 инек, 5322 хой алган болуп турар. Район инекти-биле 8000 ажал баш малдар болгандык болган. Малдын чидирин «СЭКП-ниң XX съездин», «Чодураа», «Элунг-Хем» колхозтарда өң-не хей болганын.

Малдын баш санын өстүрүрү планын күсүттөгөнү-биле хол-баштыр өң продукттуу бедиридиги оналдары база-ла күсүттө-тимей барган. Сут, өт бүдүрүрү планын район күсүттөөн, сөс колхозтарын күсүттөөн, сөс колхозтарын күсүттөөн, сөс колхозтарын күсүттөөн, сөс колхозтарын күсүттөөн, сөс колхозтарын күсүттөөн. Уресал ажал киживей, Малды тарып бозадырнын планын күсүттөүрү 62 хуу күсүттө-тинген.

Мал ажылың дөжүдереңге чед ажалын чедикшиинери, тараа культуруларын күсүттөүрү бедиридиги улуг ролду ойнар. Иччарга Улуг-Хемин тараагылары бо чыдыг часын болгаш күсүтүрү ажалдарын чедикшиинги чорууду, гектар санындан 16—19 центнер

тараагы өстүрүрү алганнар. Иччар-ла-да районнун хову ажылына улуг четтестер барыг делегаттар илереткен.

Чамдыг колхозтар гектардан тараанын күсүттөүрү 7—8 центнер күсүттөүрү алганын. «X» улуг хураа, Жданов атыг колхозтар дүжүт өстүрүрү планын күсүттөгөн. Олар кызыл-тас тараан чамдыг участкалардан дүжүт албааннар. Ири чөптөгө тараанындан, чайгы ажалгазынын багайындан ноза культуруларын күсүттөүрү районта дүжүт чамыс болган. Кугурузан об-ластын кайы-да районнарында хейнү тараан хрезинде-ле, а оон дүжүт ажал дүжүтү алган. Көс-су-ла могар, чукила, люфера дөң чергелиг мал чекери болуп культуруларын колхозтор тарывайн турарлар. Картофельдин дүжүт дүжүт чамыс. Келер чыдыг тарылыгында картофель трелин ыракта-ла чедир белгелеттинген. Район күсүтүрү ажалгазынын планын күсүттө-көн, иччарга келер чамыс тарылга өңинде чери улуг ажалдар берге байдалга таваржар алган.

Мал кыштагындагы киживейтиги белгелдер багыт чурттуган. Инектин 10 кажааларын күсүттөүрү чыгым, хойнуу 28 кажааларын күсүттөүрү баш санын күсүттөүрү 4 кажааларын чыгым-даа туртууман. Шагаан-Арыг МТС колхозтар тудуунга багыт дуулажын турар. Кыштагындагы септелгелери доогуубан. Ол бүгү болгаш еске-даа четтестерин ууртаарыңче уланган шитиринге кемгелери аларын, кеде ажал-агымга, илалтын мал ажылында ууртууланы үнденин-биле экижерин СЭКП райкомунун, райкудусомдан болгаш колхозтарын баштаар чөптөгөн, партия эге организацияларын, «УТКА-ның 25 чылы» совхозун директорияндан, партия организа-циянындан конференция шыңгыг өңгөн.

Райкудусомун чамыда кеде ажал-агым инспекция (эш Байкалов) болуп ажалгычче ажда шуудун кирбөө, колхозтарда тускай өрткөнгө-биле ажал чорутпайн турар—деп, «Улуг-Хем» колхозун даразы өш Давас шыңгы шыңгы туртугун. Ол шүүмчүлде-ди санаа берген еске-даа делегаттар шын деп дөткөн.

Болжоттор бүдүрүлгези ууртуу турар кадрлар-биле, мурун чыгым колхозчулар-биле ажал районда дыка кошкан. СЭКП райкомунун өччөттүгү идеясында мурун чыгым дугайында өс дүжүлүлдү. Оларын дүжүлүлдүрү неутеридиринге, колхозчу кадрларын шын илалтын ажалгыч болгаш киживейтиге кичирге салгыр чүтүлэ— деп, «УТКА-ның 25 чылы» совхозтан

келген делегат эш Хорлуг-оол чүгү-галган.

Кедеме масса-политиктиг ажалды улуг четтестерин дугайы Армысканын школасындан келген делегат эш Аносова шүүмчүлөн.— Кижилер дугайында, оларын ажалдырлыгы, культураның болгаш кижизидилгезин дугайында сагыш салгыр чүтүлэ. Бистин Армысканын кеде клуб бар. Ажал өсөлгүш үш айлар ичинде лекция болбаан. Күзүтүн ишти хиринг, септелгези багай. Библиотека туртууга аламыг турар. Радио чөк. Почта чогуур үеинде барбаан. 1959 чылдын солуннар, жуналдар чагыдыгаларын бисте чүтүлэ чаа өгелеш турар. Мындыг фактылар-биле черле канчан итежиң болуп боор— деп, ол чүгү-галган.

«X улуг хураа» колхозун партия организациянын секретары эш Самбуга санаа берген. Оон чүгү-галганы:— районнун культуру кидилин (эш Прудников) кеде чер-лерге үнүп ажалдавайн турар. «Малчыннарымыска келер кинодан чорупун бер көрүрү, оола-ла машина оруу черде турар ферма ажалдагыларында көң кинодан көргүтү берилер» деп дүжүлгези ол кидили күсүттөгөн.

Малчыннар ортуунга киживейтиге ажалын киживейтиге, оларын күсүттөүрү, оон продукттуу улам бедиридиге чогуур күчтөөн чөптөгөн сагай турар дөң СЭКП райкомунун секретары Гробов биле Машпаидын, пропаганда болгаш агитация кидилин өргө-лекчи Парфенову делегаттар чөптү шүүмчүлөн турганнар.— Эш Гробов малчыннарын өргө-лекчиге кирбес, оларын-биле бесе-ла кылбас турар. Эш Парфенон өсөл-гү ийи чылдар ичинде биске көп плеткел-даа кылган бербөөн, агитацияларын даа сургал көрбөөн— деп, делегат эш Базан (Хайракан көзө Советте) шүүмчүлөн.

Районун «Ымыг туку» солунун ажалды улуг четтестерин делегат Буагү шыңгы шүүмчү-лөн. Харылаанын район контора-ын (начальниг эш Булатов) дыка четпес ажалды турарын өлөн хей делегаттар чиди-биле шүүмчү-лөн.

Конференция өлчөгелги чаа суруталарын айткан шитирин хүлөөн алган.

... ..

Конференциядан сонгуттурган райкомуну племуму болуп өрткөн. СЭКП райкомунун бириг секретары эш А. М. Грабобовти, ийги секретары эш М. Ш. Машпаиды, секретары эш Я. С. Доржуну племум сонган.

М. КАРА-ТОННУГ.

Чурунта: ГЭС турбиназыңче Тере-көмөл 160 метр бедиңтен суг агып турар хоолой.

Фото Н. Рахмановту.

Мал ажылыңдан байлак орулга

КЫЗЫЛ-ЧИРАА. (Телефон-биле).
Кеде ажал-агымны улам илай жакшыр, илалтын инитинги малын өстүрүр, оон продукттуу улам бедиридиге чогуур күчтөөн чөптөгөн сагай турар дөң СЭКП райкомунун секретары Гробов биле Машпаидын, пропаганда болгаш агитация кидилин өргө-лекчи Парфенову делегаттар чөптү шүүмчүлөн турганнар.— Эш Гробов малчыннарын өргө-лекчиге кирбес, оларын-биле бесе-ла кылбас турар. Эш Парфенон өсөл-гү ийи чылдар ичинде биске көп плеткел-даа кылган бербөөн, агитацияларын даа сургал көрбөөн— деп, делегат эш Базан (Хайракан көзө Советте) шүүмчүлөн.

Районун «Ымыг туку» солунун ажалды улуг четтестерин делегат Буагү шыңгы шүүмчү-лөн. Харылаанын район контора-ын (начальниг эш Булатов) дыка четпес ажалды турарын өлөн хей делегаттар чиди-биле шүүмчү-лөн.

Конференция өлчөгелги чаа суруталарын айткан шитирин хүлөөн алган.

... ..

Конференциядан сонгуттурган райкомуну племуму болуп өрткөн. СЭКП райкомунун бириг секретары эш А. М. Грабобовти, ийги секретары эш М. Ш. Машпаиды, секретары эш Я. С. Доржуну племум сонган.

М. КАРА-ТОННУГ.

Колхозчуларга ай санында аванс

Ажалдан алганы күш-хүннерге хамаарштыр акша авансын ай санында тыпсын турарын чүрүм-чүтканы колхозчуларын сонгуура-лын улам күсүттөгөн болгаш артык бүдүрүлгезин дөжүлгезинге улуг дүжүт болган. Өвүр районда «Коммунизме орук» колхоз күш-хүн бүрү-лүге 2 рубльди оналштыр колхозчуларга авансын ай санында берип турар.

Бо чылдын баштайгы төс айлар-ында авансыга инитинги-биле 188 хуу рубльди үлөөн. Эки ажал-агымны күш-хүннер хей, иччарга ортуган база бедиридиге Чижэ, инек кадрчызы Кончук—1300, билачын Чуз—1200, хову ажалынын бригадалык Очур—1400, чыгымчы Назбар—1200, санагы Дарый—1400 рубль-ди алганнар.

Колхозчу аныктарнын эвенолары

Улуг-Хем районда «X улуг хураа» колхозта А. Бары-оолдун улурт-каны комсомолчу-аныктар эвено-лунда 17 кижи бар. Олар дүжүт ажалыныгы үеинде-даа багай өвес ажалдан турган.

Звенэ 390 гектар чөптөгөн саван-ын болуп сарааткан болгаш тай-гадан мши кезип сөөрткөн, ол са-ың сарааттарын калжаалган. Звенэ ам кыштагыларже мал чөм сөөрт-түр ажалчы кирген.

Келер чылдын дүжүлгезинге үрейн арылап турар С. Дуваның эвено-лу база үеагеринг ажалдан турар. Олар 700 центнер кызыл-тас үрейн чөптө чаа арылап өгөлөн, баштайгы хүнерде 200 центнери арылап дооскан. Ажал дүн-хүннү өлчөгелеринде улажын турар.

Звенэ 390 гектар чөптөгөн саван-ын болуп сарааткан болгаш тай-гадан мши кезип сөөрткөн, ол са-ың сарааттарын калжаалган. Звенэ ам кыштагыларже мал чөм сөөрт-түр ажалчы кирген.

Келер чылдын дүжүлгезинге үрейн арылап турар С. Дуваның эвено-лу база үеагеринг ажалдан турар. Олар 700 центнер кызыл-тас үрейн чөптө чаа арылап өгөлөн, баштайгы хүнерде 200 центнери арылап дооскан. Ажал дүн-хүннү өлчөгелеринде улажын турар.

Ш. САНДИЙ.

СЭКП-НИН XXI СЪЕЗДИЗИНГЕ АЛДАР КЫЛДЫР

Септелге эки кылдынган

Чадаана АТК-нын коллективни сөөлгү үеде чүб сөөртүрү планын үргүзүчү ажал күсүлгүн турар аларган. АТК-нын конторасында чедип келген, оон начальниг Константин Григорьевич Ваньков-тан чедип алган чедикшиинер дугайы база ол коллектив СЭКП-ниң XXI съездинин багыт көргүзүлгезинге ужуражыр деп турарын чу-галган берип дилгезин.

— Бистин коллектив бо дүнүн мурунча салдынган соругаларын хуусаа бетиңде күсүлгүн дөң бүтү күжү салып турар. Октябрьде төн-на-километр талазы-биле планын 120 хуу, а чык-тасын талазы-биле 114 хуу күсүткөн. Ам бис 1959 чылдын март айын үдүңне ажалдан турар бис. Чүтүлэ октябрь ай-да бизин 9595 тонна тарымы, хоорай организацияларында болгаш чүр-такчыларынга 234 тонна хөмүр дашты, 490 кубометр одаар иштис сөөртүп берген. Ажалда ол чедикшиинер техникумы бедиридиге дүжүрүчүлүг ажалгазындан, кол-лективте кижилер дүжүлгезинги хуусаа бетиңде күсүлгүн дөң кы-зылмай ажалынның түнелги бо-дур. Ишти мурунчачы чөптөгөн чык-тасын.

— Эрткен чылдын гаража күтүлэ 30 хире машиналар кирер турган болгаш ол чөпүк чөптөгөнү, септелгелерге бергелери таварыш-тырып турган, автомашинанын септелгези-даа шынар чөк болуп турган. Бо чылдын бүгү машиналар-ын хандырын болуп гаражтык бис— деп чүгү-галганын, эш Ваньков чаа туртуган гаражтың бир сал-бырын кысы көргүстү.

Автомобилдин даш тудуу доогу-ган соонда оңу серилеп, дөңнүрүн турган алыры берге болган. Чик

агалы Яков Корольев, Михаил Шестопалов, Дмитрий Кувешов, Васи-лий Усов, Михаил Лиховодов олар кижилер бургуз ийлеп үш чедир оналганы күсүлгүн турганнар. Оларнын машиналарын үргүзүчү өң байдалда турар турар. Техниканы чөп ажалгазын таарымчалыг байдалда бисте туртугунган. Бистин дөңнүрүлгезинге берган, чүбү кылганмыска, боза кылган ажал-дарын кылган турарымыска көрүп болур силер— деди.

АТК-нын дөңнүрүлгезинге кире бөридиске түс-түс мастерскаяны автогараж кестүп тур.

— Эрткен чылдын гаража күтүлэ 30 хире машиналар кирер турган болгаш ол чөпүк чөптөгөнү, септелгелерге бергелери таварыш-тырып турган, автомашинанын септелгези-даа шынар чөк болуп турган. Бо чылдын бүгү машиналар-ын хандырын болуп гаражтык бис— деп чүгү-галганын, эш Ваньков чаа туртуган гаражтың бир сал-бырын кысы көргүстү.

Автомобилдин даш тудуу доогу-ган соонда оңу серилеп, дөңнүрүн турган алыры берге болган. Чик

Гектар бүрүзүндөн ортумаа-биле 27,3 центнер дүжүт

Бо чылдын инитинги-биле 1799 гектар тарып культуруларын бо-дуртуу саран алган техникамыска-биле тарып өстүргөн бис. Тарааның үнүжү болгаш дүжүлгү бо чылдын өң түнелди берген.

Колхозтун механизаторлары бол-гаш тараагылары часын тарылга тышканын 1700 ажал тонна тарымы кырып, күрүңге тараа дуулар планын 537 хуу күсүттө-көн, СЭКП райкомунун болгаш райкудусомун колхозтар арасында шитирин чоруур кызы туугу чаа-лан алган.

Ишти тараа культуруларын гек-тар бүрүзүндөн ортумаа-биле 27,3 центнер дүжүт алдыган. Культурулар айы-биле алырга кы-зыл-тасын гектарында-на 29,8 центнер, чинге-таранын— 20,7 центнер, арбайнын—19 центнер, суланын—31,4 центнер, а сортуг культуру «Мальтурин-553» деп кы-зыл-тасын гектарында-на 37,5 центнер дүжүт алдыган.

Дүжүт ажал ажалымынга механизаторлар-даа, тараагылар-даа шүүдүргү ажалдааннар. Оларын иштинде мурунчачылар хей-биле илалган. Комбайнер К. Бюрбодей

агалы Яков Корольев, Михаил Шестопалов, Дмитрий Кувешов, Васи-лий Усов, Михаил Лиховодов олар кижилер бургуз ийлеп үш чедир оналганы күсүлгүн турганнар. Оларнын машиналарын үргүзүчү өң байдалда турар турар. Техниканы чөп ажалгазын таарымчалыг байдалда бисте туртугунган. Бистин дөңнүрүлгезинге берган, чүбү кылганмыска, боза кылган ажал-дарын кылган турарымыска көрүп болур силер— деди.

АТК-нын дөңнүрүлгезинге кире бөридиске түс-түс мастерскаяны автогараж кестүп тур.

— Эрткен чылдын гаража күтүлэ 30 хире машиналар кирер турган болгаш ол чөпүк чөптөгөнү, септелгелерге бергелери таварыш-тырып турган, автомашинанын септелгези-даа шынар чөк болуп турган. Бо чылдын бүгү машиналар-ын хандырын болуп гаражтык бис— деп чүгү-галганын, эш Ваньков чаа туртуган гаражтың бир сал-бырын кысы көргүстү.

Автомобилдин даш тудуу доогу-ган соонда оңу серилеп, дөңнүрүн турган алыры берге болган. Чик

агалы Яков Корольев, Михаил Шестопалов, Дмитрий Кувешов, Васи-лий Усов, Михаил Лиховодов олар кижилер бургуз ийлеп үш чедир оналганы күсүлгүн турганнар. Оларнын машиналарын үргүзүчү өң байдалда турар турар. Техниканы чөп ажалгазын таарымчалыг байдалда бисте туртугунган. Бистин дөңнүрүлгезинге берган, чүбү кылганмыска, боза кылган ажал-дарын кылган турарымыска көрүп болур силер— деди.

АТК-нын дөңнүрүлгезинге кире бөридиске түс-түс мастерскаяны автогараж кестүп тур.

— Эрткен чылдын гаража күтүлэ 30 хире машиналар кирер турган болгаш ол чөпүк чөптөгөнү, септелгелерге бергелери таварыш-тырып турган, автомашинанын септелгези-даа шынар чөк болуп турган. Бо чылдын бүгү машиналар-ын хандырын болуп гаражтык бис— деп чүгү-галганын, эш Ваньков чаа туртуган гаражтың бир сал-бырын кысы көргүстү.

Автомобилдин даш тудуу доогу-ган соонда оңу серилеп, дөңнүрүн турган алыры берге болган. Чик

Чач атылган

ВЛКСМ Бай-Хем райкомунун (секретары эш Базанов) чаа каток кылыр шитиринги. Каток кылыр шитиринги хоорайнын аныктары үзүт өөртүшү-биле хүлөөн алган

агалы Яков Корольев, Михаил Шестопалов, Дмитрий Кувешов, Васи-лий Усов, Михаил Лиховодов олар кижилер бургуз ийлеп үш чедир оналганы күсүлгүн турганнар. Оларнын машиналарын үргүзүчү өң байдалда турар турар. Техниканы чөп ажалгазын таарымчалыг байдалда бисте туртугунган. Бистин дөңнүрүлгезинге берган, чүбү кылганмыска, боза кылган ажал-дарын кылган турарымыска көрүп болур силер— деди.

АТК-нын дөңнүрүлгезинге кире бөридиске түс-түс мастерскаяны автогараж кестүп тур.

— Эрткен чылдын гаража күтүлэ 30 хире машиналар кирер турган болгаш ол чөпүк чөптөгөнү, септелгелерге бергелери таварыш-тырып турган, автомашинанын септелгези-даа шынар чөк болуп турган. Бо чылдын бүгү машиналар-ын хандырын болуп гаражтык бис— деп чүгү-галганын, эш Ваньков чаа туртуган гаражтың бир сал-бырын кысы көргүстү.

Автомобилдин даш тудуу доогу-ган соонда оңу серилеп, дөңнүрүн турган алыры берге болган. Чик

Эки ажалдыг чунар баян

Моң мурунда Кунгуртут суура чунар баяннын ажалы багай, ила-ла кыдыг-даа көрүм-чүрүм чөк турган. Оон ажалтыр хүнери патныга болгаш суббота турган. Иччарга-даа ол хүнеринде ажал-тынмай бээр болгаш колхозчулар чунуп алыр арганы чөк турган. А ажалтында илалтын сөөг, иш-тыг, суу чедикшией бар.

Чунар баян илалтын калжы-чуну Судуй Шынар кирген сонда оон ажалы экижер. Ол чунар баяннын ишти-даштын сөптөгөн, чыгылап алган. Чунар баян чө-пүгү хүнеринде, айлалган шын Егулар ажалдан турар. Иштени таарымчалыг, суу четтир, ишти аргы-силг алган.

Номчукчуларнын бижип турары

Улуг-Хем районун Жданов колхозунун эш Чодлак-оолга уурткан улуг бригадалыг кышталар септел, чаа туулар кылыртын эки кирешкен. Чоокта чаа 8 кажазын септел, 500 хойга бир кажазын тууду доош ажалгазы кирген. Өлөң-Шооде 100 инекке бир кажазын, чурту-галганын бир баяннын тууду дооскан.

К. АНАЯ-ООЛ.

Партийжи-политиктиг ажал экижывейн турар

Чоокта чаа «УТКА-ның 25 чылы» совхозта партия организация-зын өчөт-сонгулдуг хурамы болган. Өчөттүгү үеин иштинде чорудуп болган ажалын дугайында парторгу секретары эш Хорлуг-оол илетке кылган.

Партия организацияны өчөттүгү үеин иштинде чамдыг эки ажалдарын чуртуган. Совхоз бү-дүрүлгезинге коммунистерин мурун-чачы ролу өскөн. Совхоз бо чылдын чаа бөртүзүндөн 18—20 центнер дүжүтү ажал алган, күрүңге 3400 тонна тараа дужаарын хандырган. Ол база мурун чыгым чыл-дарыгында денерге барык дөң каттап хей тараа болуп турар. Малчыннарын күтүлүгү күш-ажалын түнелдине сүт болгаш өт дужаалды хуусаа бетиңде күсү-ттөгөн.

Совхоз бүдүрүлгезинги мурун-чачыры өңүтүрү. Коммунизме бригадаын бригадири аналж ком-мунизте Верещанин, механиктер Чижэев, Херел-оол, саначылар А. Саняна, К. Самба, Д. Айыра, кадрчылар Баянжык, Чамбо олар-нын болгаш еске-даа мурун чыгым эки ажалын хурап демгелден.

Иччарга-даа парторгунун ажалын улуг четтестер хурада иле-рей турган. Совхоз директориянын ажал-чорудууламында четтестерин улугулар, профинел, комсомол организацияларын болгаш кеде Советти колхозтар дугайында парторго ажал сагыш салбайн бел-

ген. Совхоз октябрь 14-ке чедир дүк дужаарынын, мал чекерин белгелетеринги планын күсүттө-көн. 200 гектар ажал сипенин кескес, бөдүп ажайн, черге калган, тавычалыг кестирген 300 ажал га тараа бастыртылман.

Күрүңгени өңүтүрү чамдыг кижилерин тараанында бугадаар чо-рууларын фактылары илереп турар. Кадрчы Делер-оол ажалынга харысалга чогу-биле совхозтун хойларын тараага кырып, 17 хой-ну хей тараа чидикти хирген. Оларын орду биче назым, багай шынарын малдар-биле ол дуг-лап каан. Чүгү сөөлгүн малдарын бригадалыг Шавтар-оол, Серез, Довдуг, Мула-Мады болгаш еске-даа кижилер совхозтун эки ажалын багай шынарын малдар-биле оран ал турганнар.

Совхозта кыштагындагы ажалын багай чурт турар. Ам-даа 14 малчыннарын чурттар чери шүүт чөк. Иччарга-даа ол айтыр партия организацияны, совхозтун директорияны дүрүтпейн келген. Совхозтун кол эректенги Зарбе-вич, мал өччил Шалков олар мал ажалын кичи көңгөл салгыдан туржук, хари үргүзү аралгалар чорукче ханды турган.

Хурада санаа берген коммуни-стер партийжи-политиктиг ажалын сулартамы дөң парторгуну бол-ган оон секретары Хорлуг-оолдун шыңгы шүүмчүлөтө таварыш-тырыганнар.

— Илал ажалын өңинден бөэр,

мынчага чедир партия хурамын чыдырдылар. Бирончу ажалы ила-ны чөк. Бөөр келжүннери ажалын хуважыл албааннар. Агитация-массалыг ажалдар талазы-биле сан-нарын илеткеге кайы кырып алган бидиридиге-тер. Херек кырында лекция, беседа бригадаларда болгаш фермаларда ховар болуп турар. Тускай өрткөнгө-биле, илалтын чыгымны иштинде еске-даа активтерин бо ажалга багай кир-ширин келген—деп коммунист Савенко шын чугалган.

Партийжи-политиктиг ажалын кошсоонда, чамдык Намчан-оол, Бенгд-оол иштин коммунистер аргалар чорукча хандыгып, күрүңне ажал-хөргөңө саат ужураш-тырып турда-ла парторго оларын дугайында кыдыг-даа кемчел ал-баан. Коммунист В. Илал ажал айлар иштинде келжүн дадырын төлөйи партия хурамыга ке-лиринде ойнап турган. Сөөлгү үеде парторго секретары Хорлуг-оол бөдүтүрү ажалын чорудада ча-гырып, дужаар методче шыңгып, партиянын ажалында болу чаа-гаар чаалап турганы хурада иле-рөөн.

Үстүнде четтестерин дарай чыл-дын, совхоз бүдүрүлгезинге партия ууртууланы күсүттөгөн коммунистерин айтыма доктаалды коммунистерин хурамы хүлөөн алган болгаш парторгуну чаа со-ставын сонган.

В. БЫШТАН-ООЛ.

Кижилер бүрүзү парлалга чагылды болуп

Өвүр районда «Коммунизме орук» колхозтун колхозчулары бол-ган мынд чөпүк шөлөкөлүн коллективни 1959 чылдын парлалга чагыдыгалыгында илалга кире-жин турар. Чижэ, ноябрың элени-

ге чедир «Шыны» 155, «Тыва-нын Аныктарын» 165, «Тувинскаа праданы» 35, «Агитаторун блокхуну» 75 кезек кылдыр бижаткен. Төн солуннарын болган журналарын база хейнү чагыткан.

Чаа чылдын парлалга чагыдыгалы-гы организацияг үргүзүлүп турар. Бо талазы-биле Очур-оол, Доржү, Юрбу, Бөрбү болган оон-даа еске эшгер мурун чыгым үлөгөри күргүтүп турар.

Ш. САНДИЙ.

Устүнде четтестерин дарай чыл-дын, совхоз бүдүрүлгезинге партия ууртууланы күсүттөгөн коммунистерин айтыма доктаалды коммунистерин хурамы хүлөөн алган болгаш парторгуну чаа со-ставын сонган.

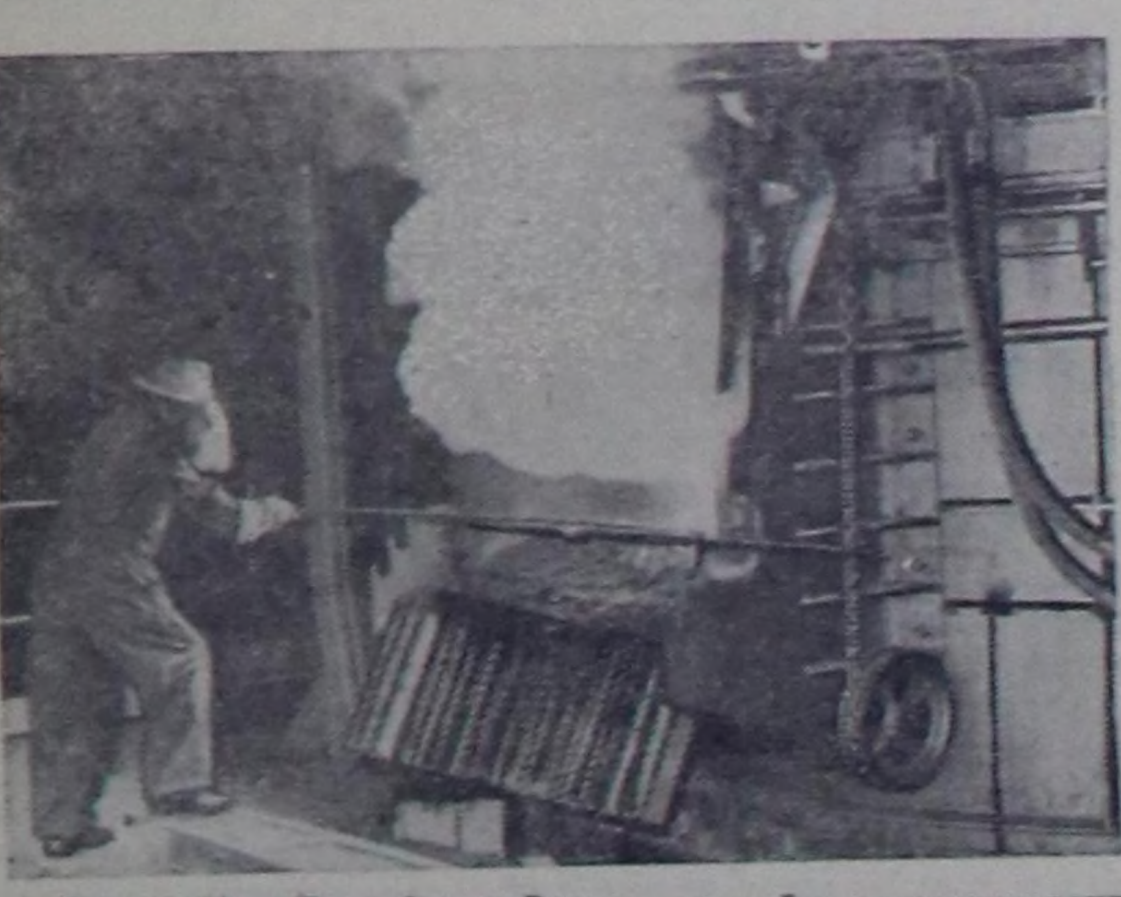
Келер чылдын дүжүлгезинге үрейн арылап турар С. Дуваның эвено-лу база үеагеринг ажалдан турар. Олар 700 центнер кызыл-тас үрейн чөптө чаа арылап өгөлөн, баштайгы хүнерде 200 центнери арылап дооскан. Ажал дүн-хүннү өлчөгелеринде улажын турар.

Чач каток

ВЛКСМ Бай-Хем райкомунун (секретары эш Базанов) чаа каток кылыр шитиринги. Каток кылыр шитиринги хоорайнын аныктары үзүт өөртүшү-биле хүлөөн алган

Колхозчуларга ай санында аванс

Ажалдан алганы күш-хүннерге хамаарштыр акша авансын ай санында

Польша Улус Республика. Варшава хоорайта шынарыг каным электр-биле экилдирер баштайгы суугу «Варшава» деп заводга туттулган. Чокта чаа ол баштайгы каным берген.

Немец ажилчын аңгынын байырлалы

БЕРЛИН. (СЭТА). ГДР-нин набысламы Берлинге кудумчуларында болган шөлдөрүнө чүс-чүс кызыл туттар, бажинына муну талалары муунтулдар болган плакаттар-биле шынап калсаан. Республиканын ажилчы чоннары Германияга Немец революциянын дөгөрө чыл оюн ноябрь 9-та демдегөөн ол Немец ажилчын шимчөөшканын төөгүүдө ол байгачылык хуну ГДР-ниң чогу онза улу кедүрүшү-биле байырамы: удус палатанын удус болур сонгууларга бүтү улустан бешке-биле ол канырлары берген ол.

ГДР-ниң бүтү округтарыга митингилер болган куралдар болган. Немец ажилчын шимчөөшканын тоочун кижилерине ГСЧП ТБ-нын Политбюроу ноябрь 8-тиң жеке-инде хүрөө алдышы кылган. Эйтер В. Ульбрихт биле О. Гротеволь оларга чүрөк ханымында байыр чедирген. «Германияга Ноябрь революциянын 40 чылы» деп чаа ажиттанган дегелге муну берилчирин бергилеэн.

Венгрияда сонгулда мурнунун митингилери

БУДАПЕШТ. (СЭТА). Ноябрь 16—Венгр Улус Республиканын Курне хурамында болган чер-чер Советтеринге сонгууларын күч. Чуртун он-он хоорайларын болган стуралары сонгуула мурнууң массалыг митингилери болуп, Курне хурамында депутаттарга кандидаттар-биле, ВВР-ниң партиязынын болган чазанын удуучулары-биле сонгуучулар ужуражын турар. ВВР-ниң чазанын дарагы Ференц Миньяк Селештегер хоорайга болган митингге сонгуула мурнуунуң чүрөөн кылган. Венгриянын социалист ажилчын партиязынын ТБ-зынын Политбюроуунуң жекигуу Дыла Калая Дебреден хоорайнын интеллигент-терин Катгышкан Араб Республика-зын Сирия районуун кызыгазын дургаа мөөнөп турар деп дыңнат-кан.

«Аль-Ахрам» солунуң дыңнады

БАИР. (СЭТА). «Аль-Ахрам» солунуң корреспондентиз болуун алган мөдөлөри барыкылаш, Израил болуун артиллерия кезек-терин Катгышкан Араб Республика-зын Сирия районуун кызыгазын дургаа мөөнөп турар деп дыңнат-кан.

Алжир улустун демиселинге араб улус чоргаарланып турар

БАИР. (СЭТА). Египеттик Кызыл чартык ай интеллигенци бешкек-на бөлүк алжир мелиция сестраларын Катгышкан Араб Республика-зын президентини Гамаль Абдель Насер ноябрь 9-та хүрөө алган. Ужуражышкын үземде президент Насерин мелегөөн болза: «Болуунуң хамаарышпас чоруну дөш алдарыг алжир улустун демиселинге араб улус чоргаарланып турар... Имперализмге уду болган өскө бүтү чүрөлдөрүн талзы-биле

Француз эрге-чагыргаларнын Алжирде кара-туразында гажылаашкыны

БАИР. (СЭТА). Алжир Республиканың информация министрствонуң ына чарлаан мелегеленде француз парламентине ам болур сонгууларга киржир кылдыр ал-бадар сорулга-биле алжир чоңга хамаарыштыр Алжирде француз колоннадыг эрге-чагыргаларнын төриизөөшканын дугайын дыңна-ды турар. Октябрьин өзеинде Глазальд Илгым районуна француз солон-неттар алжир суураарын 10 шах-тарын дургутула бомбалып, чазышталдырар болбаларын ажиттап турган деп мелегелде чутулап турар. Ол сутура бүтү үрелен. Октябрьиниң 21-де Вахрар райо-нуга француз колоннадыг эрге-чагы-ргалар канды-да сүз болган иста-ге чокта 43 тайын алжирдеги өдүргөн. Удурланышкын шимчөөшканын француз шериглерге тут-турган киржичилерин чамы-зын база болотулган кван. Чакыж районнага француз тайнылар туттурган алжир шериглерге ызы-рар аттар салын турган болган ал-жирлерин оларнын өг-бүделеринин карактарына коздур-ле өртедип тургалаан. Мисалын районнага француз шериглер алжирлерин күш-биле дашкаар үнүр ойлаткыла берген болган ам болур сонгууларга бол-ууну кандидаттарын киреринде ойталаан, удурланышкын шимчөөшканын удуучуларынин би-рөөсү Хасан Буасуфу өртедире олур көөр кылдыр оларын албадан-кан. Алжиринде өскө-да районнарында француз эрге-чагыргаларнын ара-гасын үгүлөдөрлерин дугайында сан-мөдөлөри мелегелде база кия-кына француз шериглерге тут-турган киржичилерин чамы-зын база болотулган кван.

Француз эрге-чагыргаларнын төриизөөшканын удуруланышкыннын демдээ кылдыр аш чарлаан

ПАРИЖ. (СЭТА). 1956 чылда француз эрге-чагыргаларга өөр өзү-биле туттурган болган ам Фран-цияда кара-бахында чымар Бен Белла болган Алжир республиканың түр чазанын өскө-да жекигуулары оларын кеземче керектери үгүлө-көпөр шынап кылдыр аажалып турарына удурланышкынын демдээ кылдыр чартык ай шитинде чөк чөйвөй, аш чарлап келгенер. Парзалага мөдөлөрен өзүгээр алыр-га, француз кара-бахында чымар Алжирин «хостаарынын национал фронтунуң бүтү удуучуларын плантыка талзы-биле коругат-тырганнарың өзү-чүрүмүнө шал-чиптын шаанд олар аш чарлаш-кынын көскөткөс деп шитиндерип алганар.

Алжирде дайын. Алжирин национал-хостага армиязынын дайынчылары дайынчы техниканы шитиндерип ал туралды. Сильва агентлинин фотоу.

М. Ботвинник—делегейин хөл-шыдыраа салышкынынын тилекчи

ГААГА. (СЭТА). Ватенинге (Голландия) ноябрь 1-ден 9-ка чедир делегейин хөл-шыдыраа салыш-кынын чоруткан. Анаа делегей чемпиону грессмейстер М. Ботвинник болган грессмейстер С. Флор Гол-ландиянын эң күштүг шыдыраачы-лары-биле ужурашканар.

АРЫННЫҢ КЫЗА БЭЭРИ

Чамыс кижилер думчуктары, чаактары кыза бээр дугайында өскө-де-косметикат кабинеттерге үгүлчү кзын туралар. Ол аарыг чоруту өскүрү. Эге бажында думчук кыза берген, удаткан чок-ла анаа апаар. Ол аарыгын өскүдүкүлери уаткатынмаанда ол база катал өгөлөр болган хоочурларды байла-биле үгүлчү чоруту. Думчук болган оң чок-кавым кедүлүр кызын өнүгү апаар. Оң кырында чилег кызыл өңүгү, хөй бергилеон чинге дымдрлар илереп келир. Думчуктуң болган чактын мичар кылар чорун хараалчал кижилерге болган чок өскүдү бээр. Мунгаран, мяткан зы өгенер кижилерини шырайларынын кымыгары база билдингир. Ол болза арыннын дымдрларынын хөй бээр чорундан болдулар. Арын, думчук кызы аарыгнын чылдаанын болза, иштики органнарын, ижин-шөйүдү шугунарынын аарыгалары-биле, кыза куртарынын тымылганын-биле, думчуктуң болган оң чок кымыннын аарыгы-биле холбашкан болур. Арын кезини кызы чорун соокка оң докуп, дидеринден азы хүн шонгаыннан база болдулар. Устунде болушкунуларын сазалары-биле кеш дымдрлары хөөн, алгы бөргө оларын хан долар, ол хан чогуучалыг байла-биле дедир чымдрын шы-давайн, думчук кезинге, чаактары доктап турунтар. Арыннын мичар кылар чорун нургулайында-ла 30 хар ашпа кижилерге таважыр. Арынга кызы өң илереп келген кижилер ону өмчө шитчидери чутула. Өмчө он чылдаанын иле-реткеш, өмчөр кемчелерин алыр. Мичар аараан кижилер арын үгүлчү шондурбайн, ону хаттап, сооктап калмаалар, өйн өрттир илг, чилг холуктуг кемия чывес, арага айман ишпес, арынча хан чүгүрерин күштөдөр бүтү чөк чүрөлдөрн хөйү херет-лөөс болза өки. Кварцылыг болган солзкс лампаларга арыннын шондурга, илг пөчка чаныга үр олур-чарга арыннын кымыгары база улгадыр. Арын, думчук кызын аараан кижилер ижин, шөйүдүн доктамаал ажилдарына сажы салыры чутула. Ажыг сүт айзынын продуктуларын, винегретти кемге хереглөө өки. «С» витамин хөй (лимон, инек-кара, ит-кады), «В 1», «В 2» витаминниг (сүт, чок-чак-гара, чуурга, дожи); никотин кислотаныг (эрт, помидор) продуктуларын кемге хөйү-биле килерер херек.

АКШ чанкайшчилерини деткип турар

ПЬО-ПОРК. (СЭТА). Ыракы Чөөн чүтке болуун амы полити-калы Катгышкан Штаттар үгүлчү-лөөр апаары чанкайшчилерге президент Эйзенгауэр база дагып бүрүрөткөн деп Ассошиатед Пресс агентлинин корреспондентин Тайбөйден (Тайваньдан) дыңнаткан. Күрүне секретарынын дуулаш-чызынын хүдөөгөли күдөдир турар Г. Парсонстың америк пре-зидентини өмүзөинде бижжөн «антикоммунист агитация» кыдат салбарына чагаала ол бүзүрөттө килрип турар деп корреспондент биж-жөө.

Кисиян кабинетиде дүшкөн турарын япон хөй-инити негеп турар

ТОКИО. (СЭТА). Кисиян кабинетиде дүшкөн турар дөш агитация кампаниязы Япониянын соци-алист партиязы өгөлөй берген. То-киодо ноябрь 15-ке чедир үгүлчү-лөөр ол кампаниянын үзеи митингилерин өрттирер. Социалист партиянын агитация кампания-зы ноябрь 16-ка бүтү чуртка өгө-лөзөр. Баштайгы митинг Токионун тө-дүнге ноябрь 10-да болган. Соци-алист партиянын баргасы Сузуки, партиянын чингине секретары Аса-нума болган өскө-да ораторлар анаа чүре чутулашкан. Кисиян чазала япон улустун амыдралч өгөлө-ринче шавар кылдышкын кылын турарын онзаап демделөөн болган демократияны камтаалар дөш амы-чакыкы дүжүр деп миседали чорударында илпеккай киржирин-че чымганнарын кийгарган.

Кризистиг болушкуннар

БОНИ. (СЭТА). Бармын Герман-иянын кан экилдирел улестуруне база-ла хөчүр даш улестуруне ыкышан, кризистиг болушкуннар илереттинип турар. «Вестфейлше рундшау» солунунун сан-мөдөлөрүн өзүгээр алырга, сөөлү ийн меледерин дургуту-ла кан экилдирел улестүрден үн-дүрткен ажилчыларынын саны 3.600-ден 5.100 кижи чедир өскөн. Ам-да 1800 кижи ажилдан үн-дүрер деп турар. Кан бүдүрө талзы-биле бүтү-ругелерин чамдык цехтеринде ажиттап турар ажилчылар мелед-де чугле 24 шах ажиттап турар, ол чорук оларнын ажил теленири дык кымыгарына чедирип турар деп ол солун дыңнаткан. Кан экил-дирел улестүрүн дык хай ажил-чылар айдангай байлада киреп дөзрин солун онзаап демделөөн.

ОЛЕКО ДУНДИЧ КИНО

Областын киноэкраннарында, биз-нис чуртун М. Горький аттыг ки-ноустулюк болган Югославиянын «Авала-фильми» 1958 чылда ка-ды кылып үндүргөн «Олеко Ду-ндич» деп уран-чечен фильм үнү-өткөзөн. Бу кинода Олеко Дунди-чин алдарыг дайынчы орууну дугайы чутулап турар.

1918 чылда Хамаачы дайыннын калып-юшкун чылдары. Бу угуу эвес украин хоорайга мунуула ту-турган шериглерден органиастат-тыннип тургустулан серб көрүнү чурттал турган. Ак шеригтин ко-мандалы ол серб шериг кезең революстуг демиселе калдуруп үгө-чөгө удуу ажылаар болган. Мичала-да серб солдаттарынын чылгычтага уду демисерин күрөөзөн. Полканын командла-чарын тооп көрбөс чоруктуң өгө-лөкчилери дөрт солдаттар болуп өдүрер деп шиктер. Ол шиталды күдөдирин серб өфюдер Олеко Ду-ндичке даган дужаган.

Белик, калыр ол кырынга болуп өдүрер дөш дөрт солдаттарын чедир илереп болган оларын өдүрө-ри-биле анаа тургузулган. Оларнын-биле дужаштыр өгөлөриде лан-чылар чүктөгүлөөн бар кино сол-даттар чысаалыккан. Олар ам чүтке «Кыргый адинар!» деп ко-мандалы манат туралар. Ынынг команда ол дөрт солдаттын салы-чалуу шиттирөөр турган. Мичала-да Олеко Дундич өштеринин амы-тынын камтап ал, дөш чоруктарынын арганы оларга берген. Ол чоруктуң үжүн Олеко Дундич болу кара бажыланган. Кичинган ону калып-юшкун шаажылап манат турар. Ол үле политикат херек дөш хоругаттырганын хостап алган ажилчыларын отрядтары анаа дула көртүп, ону хоостан-на.

Олеко Дундичин серб солдаттар командирин кылдыр тоуйлап алган-нар. К. Е. Ворошиловтун командалап турганы шериг кезектерине латтыкын алыр дөш, Олеко Ду-ндич болуун алыты отрядтары-биле Саль хоуларыне чоруккан. Олеко Дундичин алдарыг дайынчы оруу ортан өткөзөр.

Алардын Бирги Алыты армия-нын хүрөөнине, амы-тыннан чарылка чедир-ле Олеко Дундич түлчүп келген. «Эйи чаш урут чүрөктү арыман» деп Климент Ефремович ол стуралыг мааларын алап турган. Олеко Дундич болуун өөрүне кызыгаар чок мых болган дайынчыны бүтү-ле сажым-сет-кил-биле көөр хөвч чок чоралан. Орус кыс Галыга ол төргини мых чоралан, демиселде калы-бергелери он-биле калы ажып өртп чоралан, Гала оң калыны болу берген. Актарын талзынче өскөрлп кире берген болуун өрл өнүгү Хожжи-нин Дундич каргал чоралан. Тул-чүүшкүлөөр болуун көргүч чок чоруну-биле болган авантаж кал-шагай-биле Олеко өөрү кайга-лалы, дайынчыны көргүдүп-сүр-теди чоралан. Ак-гаарлейжилерге удуу «Бирги

Куш-культура болган спорт

Москванын «Спартагы»—бүт-бөмбүүнүн талзы-биле чуртун чемпиону

Бүт бөмбүүнү талзы-биле Совет Эвилелин чемпионды Москванын спартакчыларынын тилекчизи-биле доозулган. Найысалда В. И. Ленкин аттыг төп стадионга ноябрь 8-те бүт бөмбүүнү талзы-биле чуртун бирги чери дөш сөөлү өни болган. Анаа «Спартак» биле Клевтин «Динамо» команданы ужурашкан.

ОБЛАСТЫН КИНОЭКРАНАРЫНДА

Кызыл хоорайга Кочетов кудумчу-лунда № 54 бажынын 7-ги кварти-ралында чурттап турар Петр Науво-вич Полянов БССР-ниң Бобурлес хоорайда Пролетарская кудумчузу-нун № 57 бажында чурттап турар Галина Матвеевна Полякован чар-ралында чурттап турар Петр Науво-вич Полянов БССР-ниң Бобурлес хоорайда Пролетарская кудумчузу-нун № 57 бажында чурттап турар

Advertisement for a film 'Иди копейки от тебя, андай' (Go, penny, from you, anday). The ad features a photograph of a woman holding a small dog on a leash. The text describes the film as a comedy and includes contact information for the cinema.